

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΣ ΣΤΗΝ Α' ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Εισηγήτρια: Όλγα Παπουτσή
Π21-Λογοθεραπεύτρια
Ημερίδες Οκτώβριος 2024

ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Προσληπτικός και Εκφράστικός λόγος

- ◉ Φωνολογία
- ◉ Σημασιολογία
- ◉ Σύνταξη
- ◉ Μορφολογία
- ◉ Πραγματολογία(Χρήση)

Ομιλία είναι η πραγμάτωση του λόγου
(Άρθρωση, ταχύτητα, φωνή, ροή)

ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΕΣ Ή ΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

- Φωνολογία ο τρόπος όπου οι ήχοι μετατρέπονται σε συλλαβές και λέξεις
- Άρθρωση είναι η παραγωγή μεμονωμένων ήχων

άρα

Φ.Δ.: Το φώνημα παράγεται μεμονωμένα σωστά αλλά χρησιμοποιείται λάθος μέσα σε λέξη

Α.Δ.: Το φώνημα δεν παράγεται σωστά ούτε μεμονωμένα

Οι διαταραχές της άρθρωσης χαρακτηρίζονται ως αρθρωτικές ή φωνολογικές ανάλογα με το επίπεδο στο οποίο προσδιορίζεται η δυσκολία.

Μέχρι τότε είναι φυσιολογικά τα αρθρωτικά λάθη

Ηλικία	Φωνήματα	Συμφωνικά συμπλέγματα
2.6- 3.0 ετών	μ, π, τ, κ, μπ, γκ	
3.0- 3.6 ετών	ν, β, γ, χ, ντ	
3.6- 4.0 ετών	φ, σ, ζ, λ	σπ, πλ, κλ, βλ, κν, πν, πχ, νγ
4.0- 4.6 ετών	φ, δ,	φλ, στ, σκ, ψ, ξ, χτ, δγ, ζμ, μν, τρ, κρ
4.6- 5.0 ετών		σφ, βρ, ντρ, χν, ζγ, φτ, τσ, ντζ
5.0- 5.6 ετών		γλ, γρ, στρ
5.6- 6.0 ετών	ρ	δρ, θρ, χτρ

Ως 6 ετών έχει κατακτηθεί το /r/

Α' δημοτικού η άρθρωση θα πρέπει να είναι καθαρή για να περάσουμε στον γραπτό λόγο

⊙ Πιθανά λάθη:

Αλλοίωση, παράλειψη, αντικατάσταση

Φωνολογία

Το παιδί έχει κατακτήσει την φωνολογική ενημερότητα σε επίπεδο προφορικού λόγου:

- Αναγνώριση ότι οι προτάσεις αποτελούνται από λέξεις
- Αναγνώριση και ταύτιση ομοιοκαταληξίας
- Αναγνώριση και ταύτιση αρχικού φωνήματος
- Αναγνώριση και ταύτιση τελικού φωνήματος
- Αναγνώριση φωνημάτων μεμονωμένα ή συλλαβών της λέξης
- Αναγνώριση ότι κάποιοι ήχοι μπορούν να διαγραφούν από λέξεις και να δημιουργηθούν νέες λέξεις

Λάθη στον προφορικό λόγο όπως:

- ⊙ Απλοποιήσεις συλλαβών
- ⊙ Αναδιπλασιασμοί συλλαβών
- ⊙ Παραλείψεις φωνημάτων ή συμφωνικών συμπλεγμάτων
- ⊙ Αντικατάσταση φωνημάτων
- ⊙ Μετάθεση φωνημάτων

Σημασιολογία

Το παιδί:

- ◉ Χρησιμοποιεί λεξιλόγιο 3000 λέξεων και κατανοεί το τριπλάσιο
- ◉ Γνωρίζει βασικές αντίθετες έννοιες(μικρό - μεγάλο , ίδιο - διαφορετικό)
- ◉ Αντιλαμβάνεται και χρησιμοποιεί χρονικές έννοιες “σήμερα, αύριο , χθές“
- ◉ Κατανοεί επιθετικούς προσδιορισμούς

Π.χ: Ανησυχούμε όταν δυσκολεύεται να ανακαλέσει λέξεις, δεν ξέρει ημέρες εβδομάδας, παρουσιάζει μειωμένη ικανότητα για συμβολική και αφαιρετική σκέψη.

Σύνταξη-Μορφολογία

Το παιδί 5-6 ετών:

- αφηγείται γεγονότα και εμπειρίες, χρησιμοποιεί παρον, παρελθόν και μέλλον
- Χρησιμοποιεί σύνθετες προτάσεις
- Κάνει ερωτήσεις με το *τι, πως, που, γιατί*
- Αφηγείται μια ιστορία με τη βασική της πλοκή, δίνοντας την αρχή, μέση και τέλος
- Στην Α' Δημοτικού αρχίζει να χρησιμοποιεί τον γραπτό λόγο, μαθαίνει τους συντακτικούς και γραμματικούς κανόνες στον γραπτό λόγο

Οποιαδήποτε παρέκκλιση από τα αναμενόμενα χρήζει αξιολόγησης ή/και υποστήριξης!

Π.χ παράγει απλές προτάσεις με τη μορφή Υ-Ρ-Α, παραλείπει άρθρα, προθέσεις, προσδιορισμούς ή συνδέσμους, δυσκολεύεται να χρησιμοποιήσει ή να κατανοήσει χρόνους, καταλήξεις για την παραγωγή ουσιαστικών και ρημάτων.

Πραγματολογία

Η χρήση του λόγου στο επικοινωνιακό περιβάλλον

- ◉ Το παιδί είναι ήδη ένας ενεργός συνομιλητής!!
- ◉ Εισάγει θέμα προς διάλογο
- ◉ Ακολουθεί κανόνες του διαλόγου,
- ◉ Αναγνωρίζει συναισθήματα
- ◉ Κάνει ερωτήσεις για να αποσπάσει πληροφορίες
- ◉ Προσαρμόζεται στα περιβάλλοντα
- ◉ Αντιλαμβάνεται το αστείο- χιούμορ

Οποιαδήποτε απόκλιση ήδη φαίνεται από πρώιμα χρόνια

Φωνή

Αν το παιδί έχει:

- ◉ Ένρινη ή βραχνή φωνή, παρ'όλο που δεν είναι κρυωμένο
- ◉ Δεν βγάζει φωνή καθόλου ή με ελάχιστη ένταση ή κακής ποιότητας, παρ'όλο που προσπαθεί
- ◉ Άρνηση να μιλήσει

Ροή και ταχύτητα της ομιλίας

- ◉ Αν το παιδί επαναλαμβάνει ένα μέρος μιας λέξης πάνω από τρεις φορές και κάνει 10 ή παραπάνω επαναλήψεις για κάθε 100 λέξεις (Τραυλισμός)
- ◉ Αν το παιδί μιλάει πολύ γρήγορα, δεν κάνει παύσεις και δεν γίνεται κατανοητό στους άλλους. Ο λόγος του χαρακτηρίζεται από ημιτελείς προτάσεις, όπου αλλάζουν ή παραλείπονται φωνήματα, συλλαβές ακόμα και λέξεις. (Ταχυλαλία - Βατταρισμός)

ΣΥΧΝΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗΝ Α ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

- ◉ Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Γλωσσική Διαταραχή αντιληπτικού ή/και εκφραστικού τύπου)
- ◉ Φωνολογική διαταραχή(π.χ: δ, θ)
- ◉ Διαταραχή άρθρωσης(π.χ.: /r/, /s/, /ks/, /ps/, /z/)
- ◉ Διαταραχή ρυθμού της ομιλίας(ταχυλαλία, τραυλισμός)
- ◉ Διαταραχές προφορικής έκφρασης (επιλεκτική αλαλία)
- ◉ Διαταραχές Φώνησης (αφωνία, δυσφωνίες, ρινολαλίες)

Γλωσσική Διαταραχή αντιληπτικού ή/και εκφραστικού τύπου

- ◉ Ειδική γλωσσική διαταραχή

Γλωσσική καθυστέρηση - απόκλιση χωρίς να υπάρχουν συγκεκριμένες αιτίες (ακοή, αυτισμός, Ν.Υ, νευρολογικές, κινητικές διαταραχές)

Υπάρχουν ελλείμματα σε αρκετούς ή σε όλους τους τομείς του λόγου όσον αφορά την αντίληψη ή/και την έκφραση του λόγου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

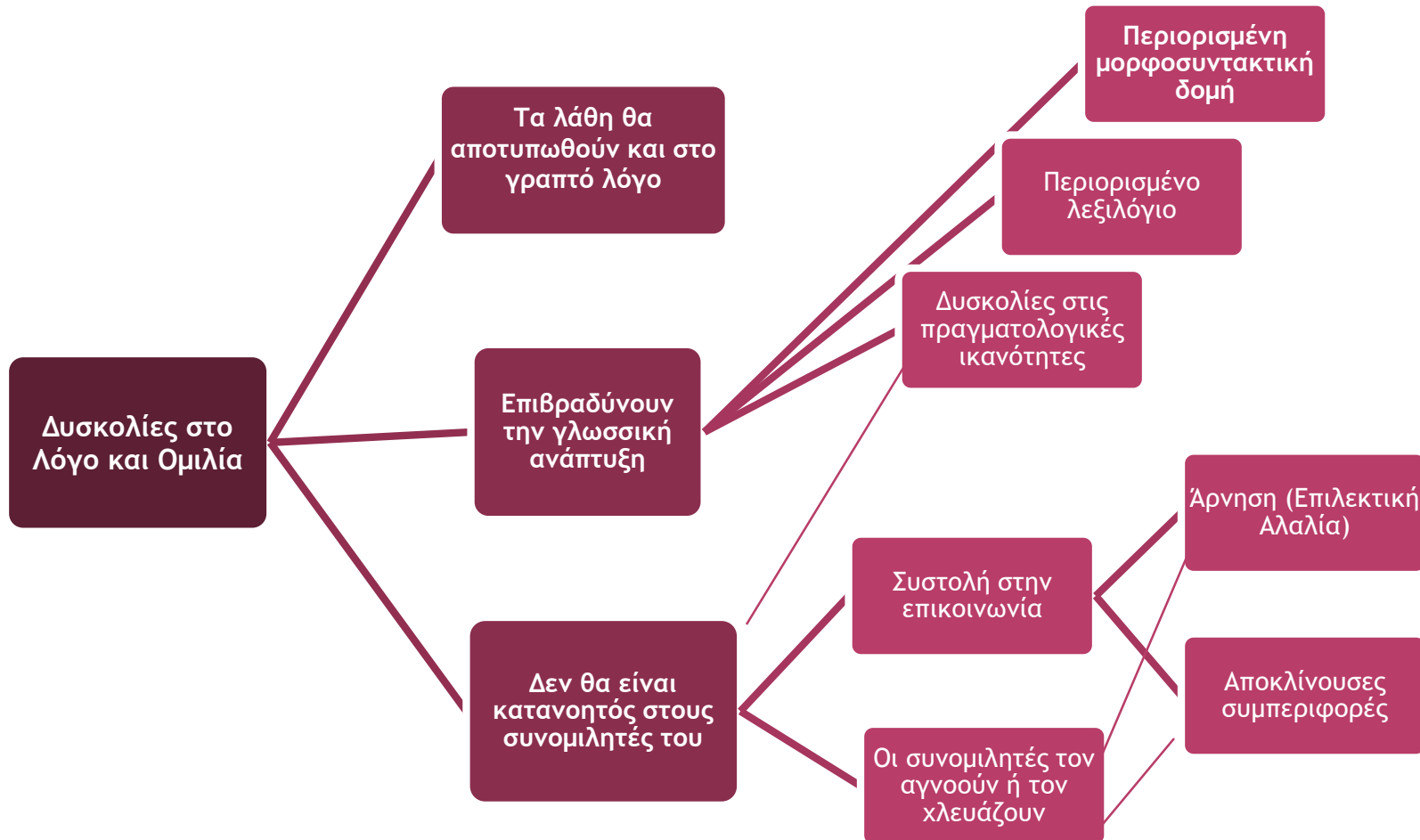
ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

- ◉ Παιχνίδι όνομα, πράγμα, ζώο.. (Φωνολογία, σημασιολογία)
- ◉ Φτιάχνουμε όλοι μαζί ποίημα ή τραγούδι (Όλοι οι τομείς)
- ◉ Παιχνίδι μάντεψε ποιος- Αινίγματα (Σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία)
- ◉ Παρουσίαση θέματος με οδηγίες: Το αγαπημένο του φαγητό, το αγαπημένο του παιχνίδι-επιτραπέζιο ή μια κατασκευή(Μορφολογία, Σύνταξη, Πραγματολογία, Σημασιολογία)
- ◉ Γλωσσοδέτες (Φωνολογία, Άρθρωση, Ομιλία)

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

- ◉ Μιλήστε καθαρά, δυνατά και με αργό ρυθμό
- ◉ Δώστε χρόνο στο μαθητή να μιλήσει, χωρίς να τον διακόπτετε ή να ολοκληρώνετε την πρόταση του
- ◉ Ακούστε τον με ενθουσιασμό
- ◉ Ενισχύστε το διάλογο με θέματα του ενδιαφέροντος του και κάντε του ερωτήσεις που είναι εύκολο να απαντήσει
- ◉ Αν υπάρχει δυσκολία να κατανοήσετε το λόγο του παιδιού, ζητήστε του να το πει με άλλο τρόπο (δείχνοντας κάτι ή λέγοντας το περιφραστικά).

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΛΟΓΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!!